

BRING RESSOURCERNE I SPIL

Ansøgning om midler fra investeringspuljen til en helhedsorienteret indsats, der skal forebygge antallet af personer på førtidspension

Resume

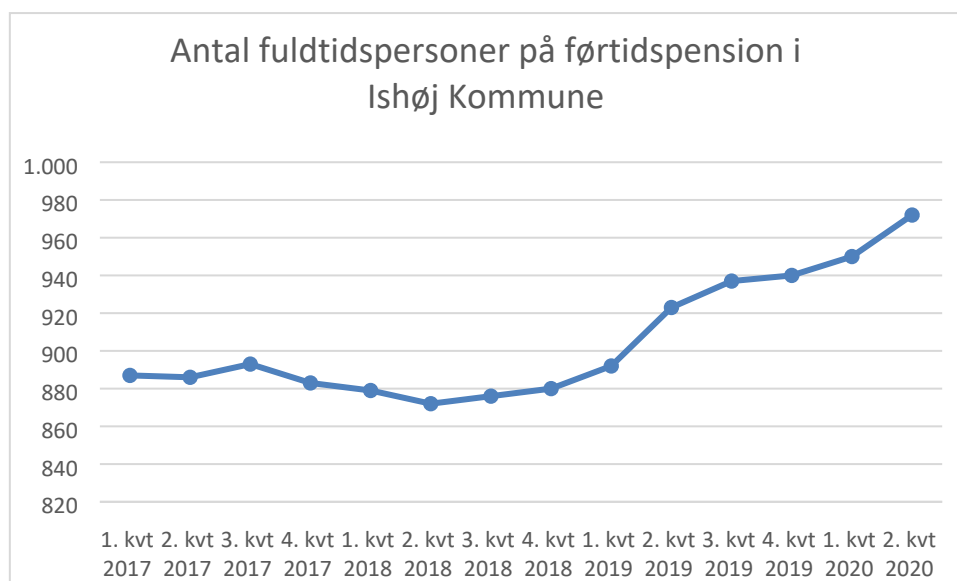
Center for Voksne og Velfærd ønsker at investere i en helhedsorienteret indsats for borgere fra 40 år og op, der er på kontanthjælp, har andre problemer end ledighed, og hvor der er et potentiale for forandring. Det forventes, at indsatsen vil rumme 40-60 borgere årligt over en 2-årig periode. Indsatsen skal have fokus på at styrke målgruppens arbejdsidentitet, selvværd, kompetencer og motivation, således at målgruppen kommer i beskæftigelse, uddannelse eller bliver en aktiv del af civilsamfundet. Dette skal være med til at forebygge, at målgruppen på et senere tidspunkt ansøger om førtidspension, hvormed indsatsen skal være med til at forebygge det stigende antal bevillinger af førtidspension i Ishøj Kommune.

Der foreslås at investere kr. 2.2 mio. kr. i indsatsen over en 2-årig periode.

Der forventes en gevinstrealisering i selve projektperioden på 2.9 mio. kr., mens forventningen er 11,6 mio. kr. de næste 4 år efter endt indsats i form af besparelse på offentlig forsørgelse. Den forventede varige gevinst vil blive ca. 2,5-3 mio. kr. pr. år. Først efter 10-20 år forventes det, at den økonomiske gevinst på førtidspension kan ses. De skattemæssige konsekvenser og påvirkningen på udligningsordningen er ikke indregnet.

Baggrund

Ishøj Kommune oplever en stor stigning i antal bevillinger af førtidspension, hvilket medfører et stort økonomisk pres på Ishøj Kommunes budget på beskæftigelsesområdet. Antallet af førtidspensionister i Ishøj er steget med cirka 100 borgere fra 2018 til 2020. Udover stigning i antallet af tilkendelser af førtidspension, så medfører ændringerne i folkepensionsalderen (ændres til 67 år i 2020), at der i en årrække er en lavere afgang i antallet af førtidspensionister. Herudover så forudses det også, at antallet af førtidspensionister vil stige yderligere på grund af COVID-19.

Kilde: Udbetaling Danmark Pension og KMD's register for sociale pensioner

Undersøgelser viser, at jo længere tid borgere går ledige, desto større risiko er der for, at de pågældende borgere bliver langtidsledige. Derfor har flere kommuner iværksat indsatser på området. Flere kommuner har gode erfaringer med indsatser, hvor sagsbehandlere tildeles færre sager, således at borgerne kan følges tættere, fx et investeringsprojekt i Hjørring Kommune. Desuden har Københavns Kommunes gennem deres beskæftigelsesindikator projekt (BIP-projekt) haft fokus på sagsbehandlerne positive og motiverende tilgang overfor ledige borgere, hvilket har vist sig at have stor betydning for om disse borgere rykker sig tættere på beskæftigelse. Det er i tråd med erfaringerne fra Ishøj Kommunes beskæftigelsesafklarende indsats Fundamentet. Her har det vist sig at være afgørende, at ledige får mulighed for at skabe en nyt narrativ om sig selv og en arbejdsidentitet gennem arbejdet med deres motivation, selvværd og sociale kompetencer. Fundamentet skaber positive resultater idet borgerne efter forløbet i Fundamentet rykker sig tættere på beskæftigelse eller starter i uddannelse.

Ishøj Kommune har været en del af et samarbejdsprojekt med Socialmedicinsk Enhed i 2016-2018, hvor 30 borgere blev udredt fysisk, psykisk og socialt i en 6 måneders indsats. Borgerne i målgruppen havde komplekse problemer udover ledighed, mere end 5 års ledighed og var aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere eller i ressourceforløb. Erfaringerne fra samarbejdsprojektet viste, at borgerne profiterede af den helhedsorienteret afklaring i forhold til arbejdsevne, arbejdsidentitet og beskæftigelse/uddannelse. Borgerne var glade for at deltage i projektet og satte pris på at der blev taget hånd om hele deres situation i en koordineret indsats. Der var få af borgerne, der endte i uddannelse eller beskæftigelse, men flere borgere rykkede sig tættere på uddannelse eller beskæftigelse. Projektet var et investeringsprojekt på 2,3 mio. kr. som tjente sig selv hjem.

På baggrund af ovenstående erfaringer og undersøgelser vil Center for Voksne og Velfærd søge om midler til en helhedsorienteret beskæftigelsesrettet indsats for borgere, der har været på kontanthjælp i max 6 måneder. Indsatsen kan være med til at reducere udgifterne til førtidspension på længere sigt, således at målgruppen vil komme i beskæftigelse eller uddannelse fremfor at komme i ressourceforløb og senere hen ansøge om førtidspension. Vores erfaringer fra tidligere pensionsager er, at det dels er vigtigt med en tidlig indsats, og dels at det er nødvendigt at arbejde med de bagvedliggende udfordringer, der forhindrer borgerne i at være i beskæftigelse.

Formål

Det overordnede formål med indsatsen er at antallet af personer på førtidspension i Ishøj Kommune forebygges. En indsats, hvor der arbejdes med de bagvedliggende årsager og barrierer for, hvad der er årsagen til, at det kan være svært at komme tilbage i beskæftigelse. En helhedsorienteret indsats kan være med til at styrke borgernes arbejdsidentitet, motivation, selvværd, kompetencer og tro på egne evner, således at de bliver selvforsørgende og kommer i uddannelse, beskæftigelse (virksomhedspraktik, løntilskud, ordinært arbejde mm.) eller bliver aktive i civilsamfundet. Herigennem forebygges det, at borgerne kommer i ressourceforløb, hvilket ofte leder til at de på et senere tidspunkt ansøger om førtidspension.

Målgruppe

Indsatsens målgruppe er borgere på kontanthjælp, der har andre problemer end ledighed, som fx sociale problemer, psykiske udfordringer og manglende arbejdsidentitet. Det er f.eks. borgere, der har været på

arbejdsmarkedet det meste af deres liv og pludselig bliver ledige. De kan stå i en situation, hvor de føler sig kasseret og derfor mister troen på egne evner. Der kan også være tale om borgere, der grundet en svær opvækst, ikke har fået oparbejdet en solid arbejdsidentitet gennem erhvervserfaring, og derved kan have været ud og ind af arbejdsmarkedet det meste af deres voksenliv. Desuden kan det være borgere, som udvikler en psykisk problemstilling som angst eller depression. Sådant en problematik kan gøre det svært at komme ud ad døren og møde nye mennesker. Der er mange forskellige andre udfordringer, som kan gøre sig gældende for målgruppen. Indsatsen målrettes borgere fra 40 år og op, som maksimalt har været ledige i seks måneder.

Borgerne skal igennem en screeningsproces, hvor det afklares om der er potentiale for en forandring. Det er vigtigt, at borgernes motivation bliver afklaret, da forandringen skal komme indefra, og dermed være et ønske borgeren selv har. Hvis en borger ikke har et reelt ønske om forandring, vil de ikke være modtagelige undervisning og coaching, og dermed vil det ikke være muligt at arbejde med deres problematikker.

Det er samtidig vigtigt, at borgerne evner en vis grad af refleksion, da læringen i høj grad består af refleksioner. Hvis en borger ikke formår at reflektere over egen situation, tænkemåder og handlemønstre, vil de få svært ved at ændre deres situation ud fra forståelse og læring. Herudover er det et krav at borgerne kan begå sig på dansk.

Det forventes, at hvert forløb kan rumme 10-15 borgere, og at en to-årig indsats vil inkludere cirka 40-60 borgere årligt fra målgruppen.

Indsats

Indsatsen vil bygge ovenpå Ishøj Kommunes erfaringer med den beskæftigelsesafklarende indsats Fundamentet, der har vist gode resultater. På den baggrund igangsættes en intensiveret indsats med et forløb for målgruppen med fokus på arbejdsidentitet, selvværd, tilknytning til arbejdsmarkedet og personlig motivation (fokus på det bagvedliggende).

Forløbet vil strække sig over 12 uger i grupper af 10 - 15 personer. Forløbet vil dels bestå af undervisning med fysisk fremmøde og dels bestå af individuelle samtaler mellem borger og jobcoach. Det er afgørende, at der er tale om et tidsbegrænset forløb, således at forløbet ikke er med til at fastholde målgruppen.

Indsatsen udvides ved, at indsatsens jobcoaches vil støtte borgerne i at komme i uddannelse, beskæftigelse eller blive aktive i civilsamfundet efter forløbet. Borgernes engagement i civilsamfundet kan dels være med til at afklare deres interesser og ressourcer, og dels være med til at give borgerne mulighed at skabe netværk, danne relationer og bidrage til lokalsamfundet. Dette vil både have nytteværdi for den enkelte og for lokalsamfundet. Brobygningen til civilsamfundet sker gennem Center for Voksne og Velfærds frivilligkoordinatorer.

Der ansættes jobcoaches, der har metakognitiv uddannelse og som har erfaring med både gruppebaseret undervisning/terapi samt individuelle samtaler. De to jobcoaches skal varetage screening, undervisning og motiverende individuelle samtaler.

Screeningsprocessen er afgørende. Her vil borgere i målgruppen interviewes omkring deres situation, motivation og forventninger således, at det sikres at borgerne er motiveret og egnede til at deltage i forløbene. I screeningsprocessen skal det vurderes om der kan være et forandringspotentiale inden for indsatsens rammer. Det skal vurderes om borger vil kunne opnå en forandring, det vil sige, at borgere der

har meget komplekse problemstillinger, og som på ingen måde ville kunne ændres på i et 12 ugers forløb, vil ikke kunne komme i betragtning. Dette for at skåne borgeren for endnu et nederlag.

Undervisningen vil have fokus på personcentreret planlægning, metakognitiv metode, kommunikation/ samtaleteknikker, selvværd, problemløsning, sociale kompetencer mm. Gruppeforløbene har til formål at give borgerne en oplevelse af, ikke at være alene med udfordringer ud over ledighed. Derudover skal det give borgeren en følelse af at høre til og være en del af et fællesskab. De individuelle samtaler har til formål at gå mere i dybden med emner og temaer, der ikke kan drøftes i gruppesammenhænge. Her vil borgeren have øget fokus på eget udgangspunkt.

Indsatsen forslås forankret i Fundamentet, der er beliggende på Ishøj Søvej, for at sikre en bæredygtig organisering og synergier på tværs.

Tendenser uden indsatser

På baggrund af data fra jobindsats fra 2019 kan vi følge udviklingen i, hvornår borgerne Ishøj i forskellige aldersgrupper afslutter deres forløb på kontanthjælp (tabel 1), og hvad deres arbejdsmarkedsstatus er tre måneder efter endt forløb på kontanthjælp (tabel 2).

Vi gør opmærksom på, at der er tale om et mindre datagrundlag og derfor er data forbundet med usikkerhed. Data fra jobindsats kan dog være med til at vise nogle tendenser i udviklingen på kontanthjælpsområdet.

Tabel 1: Antal afsluttede forløb af kontanthjælp fordelt på varighed i 2019

	2019			
	Antal afsluttede forløb fordelt på varighed			Gnsn. varighed af afsluttede forløb (uger)
	Under 26 uger	27-52 uger	over 52 uger	
25-29 år	8	0	4	51,5
30-34 år	9	10	18	78,0
35-39 år	13	0	16	138,9
40-44 år	17	4	18	78,1
45-49 år	12	0	19	129,6
50-54 år	11	0	15	146,2
55-59 år	3	0	16	146,4
60-64 år	0	3	15	195,6

Kilde: Jobindsats.dk

På baggrund af data fra tabel 1 indikeres en tendens til, at varigheden af tiden på kontanthjælp stiger med alderen. Data viser, at borgere fra 25-29 år i gennemsnit er cirka et år på kontanthjælp inden deres forløb afsluttes. Herefter spænder varigheden på kontanthjælp fra 78 uger og op til 295 uger på kontanthjælp for den samlede aldersgruppe fra 30 år til 65+ år. På baggrund af denne tendens kan det derfor formodes, at udviklingen vil fortsætte, således at jo ældre borgerne på kontanthjælp bliver, desto længere tid vil de forblive på kontanthjælp.

Tabel 2: Arbejdsmarkedsstatus 3 måneder efter afsluttet forløb på kontanthjælp i 2019 (fordeling i procent)

	Lønmodtager	Uddannelse	Kontanthjælp	Andre overførselsindkomster	Fleksjob	FØP	Selvforsørgelse	Andet
40-44 år	34,1%	2,4%	36,6%	19,5%	2,4%	2,4%	2,4%	0,0%
45-49 år	26,5%	5,9%	23,5%	14,7%	8,8%	8,8%	8,8%	2,9%
50-54 år	23,3%	3,3%	40,0%	3,3%	3,3%	16,7%	10,0%	0,0%
55-59 år	29,6%	0%	18,5%	11,1%	3,7%	22,2%	14,8%	0,0%
60-64 år	9,5%	0%	23,8%	19,1%	0,0%	42,9%	4,8%	0,0%

Kilde: Jobindsats.dk

På baggrund af data fra tabel 2 omkring borgernes status 3 måneder efter endt kontanthjælpsforløb ses, at cirka 1/3 af borgerne fra 40 år og op fortsat er i job eller uddannelse, cirka 1/3 af samme målgruppe er tilbage på kontanthjælp og den resterende 1/3 er på andre ydelser eller ordninger. Endvidere ses i tabel 2, at jo ældre borgerne er desto større risiko, er der for, at kontanthjælpsforløbet afsluttes med førtidspension.

På baggrund af ovenstående ses et behov for en indsats for at bremse den udvikling, som data viser en tendens omkring. Det formodes, at en tidlig helhedsorienteret indsats samt fokus på opfølgning efterfølgende for borgere +40 år vil være med til at mindske risikoen for, at målgruppen dels forbliver på kontanthjælp i en længere periode, og dels forebygge at kontanthjælpsforløbet resulterer at borgeren bliver førtidspensionist.

Derudover viser de to tabeller, at der er en andel af borgere på kontanthjælp, der ender i beskæftigelse efter et kontanthjælpsforløb. Den faglige vurdering er på baggrund af tabeller og kendskab til målgruppen, at 1 ud af 12 borgere, der har været på kontanthjælp i mere end 6 måneder, ville være kommet i beskæftigelse uden en "ekstra målrettet indsats" .

Økonomi

Der ansøges om kr. 2.2 mio. kr. fra investeringspuljen, og at projektet startes op i 2021 i samarbejde med Vallensbæk Jobcenter.

Midler skal anvendes til:

- Ansættelse af to årsværk/jobcoaches i to år á 0,52 mio. kr. pr. år i alt 2,1 mio. kr.
- Driftsomkostninger (undervisningsmateriale, forplejning til gruppeforløb) 0,1 mio. kr.

Eftersom indsatsen forankres i Fundamentet på Ishøj Søvej vil der ikke være ekstra udgifter til husleje o.lign.

Ved en 2-årig projektperiode er der større chance for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft, ligesom dokumentation af effekt er mere valid, når der er en større datamængde.

Forventet besparelse

Det øgede antal bevillinger af førtidspension medfører et stort økonomisk pres på Ishøj Kommunes budget på ydelses- og beskæftigelsesområdet. Det investeringsmæssige perspektiv i ovenstående forslag er, at Ishøj Kommune kan reducere udgifter til førtidspension på længere sigt ved at investere i en beskæftigelsesrettet indsats, således at målgruppen vil komme i beskæftigelse fremfor at ansøge om førtidspension.

Forventet effekter af indsatsen på kort sigt:

På kort sigt forventes det, at der opnås besparelser på udgifterne til offentlig forsørgelse og driftsomkostninger, idet det forventes at målgruppen kommer i uddannelse eller beskæftigelse.

Besparelse i hele 1.000 kr.		Projektår		Efter endt projekt			
		år 1	år 2	år 1	år 2	år 3	år 4
Hold 1	beskæftigelse/ordinær uddannelse	329	438	405	394	361	263
	fleksjob	34	45	45	45	45	45
Hold 2	beskæftigelse/ordinær uddannelse	146	292	270	263	241	234
	fleksjob	23	45	45	45	45	45
Hold 3	beskæftigelse/ordinær uddannelse	110	438	405	394	361	263
	fleksjob	11	45	45	45	45	45
Hold 4	beskæftigelse/ordinær uddannelse	0	292	270	263	241	234
	fleksjob	0	45	45	45	45	45
Hold 5	beskæftigelse/ordinær uddannelse		329	438	405	394	361
	fleksjob		34	45	45	45	45
Hold 6	beskæftigelse/ordinær uddannelse		146	292	270	263	241
	fleksjob		23	45	45	45	45
Hold 7	beskæftigelse/ordinær uddannelse		110	438	405	394	361
	fleksjob		11	45	45	45	45
Hold 8	beskæftigelse/ordinær uddannelse		0	292	270	263	241
	fleksjob		0	45	45	45	45
		652	2.292	3.171	3.025	2.879	2.557

Forudsætninger for beregning:

- 10 – 15 borgere (regnes med gennemsnitlig 12 pr. år) pr. hold
- Der oprettes 4 hold pr. år
- 1 person pr. hold ville være kommet i beskæftigelse eller ordinær uddannelse uafhængig af dette projekt – besparelse tæller derfor ikke med. Vurderingen er lavet med udgangspunkt i data fra jobindsats.dk og en social faglig vurdering.
- 20 % kommer i ordinær beskæftigelse eller ordinær uddannelse– hvilket svarer til 10 personer pr. år, dvs. skiftevis 2-3 personer pr. hold.

- hvor af 80 % forbliver på arbejdsmarkedet frem til pensionsalderen
- hvor af 10 % af borgerne falder tilbage i ledighed efter gennemsnitlig efter 2 år
- hvor af 10 % af borgerne falder tilbage i ledighed efter gennemsnitlig efter 4 år
- 1 borger pr. hold kommer i beskæftigelse som fx fleksjob - hvilket svarer til 4 personer pr. år uden at falde tilbage i ledighed

Derudover forventes det, at 10 % af målgruppen bliver frivillige eller på anden vis aktiv i civilsamfundet (rykker tættere på arbejdsmarkedet).

Det kan forventes, at dele af målgruppen ikke vil være i beskæftigelse uafbrudt frem til pensionsalderen, da nogle borgere vil have udfordringer udover ledighed i en sådan grad, at de ikke løses alene ved et 12 ugers forløb.

Der er ikke indregnet besparelsen på førtidspension, da den afhænger af de faktiske personers aldre.

Der er ikke indregnet de skattemæssige gevinster for kommunen.

Forventede effekter af indsatsen på lang sigt:

Det må forventes, at resultaterne vil vise sig efter 10-20 år, da besparelserne først vil vise sig, når målgruppen er i 50'erne eller 60'erne. Præcist hvornår gevinsten kan realiseres på lang sigt afhænger af de borgere, der udvælges til projektet i forhold til deres alder og historik i forhold til beskæftigelse og personlige forhold. Netop derfor vil resultaterne af indsatsen i form af udbetalinger af førtidspension kunne ses på længere sigt.

Den 17. november 2020

Tina Kulmbak, Maibritt Pedersen, Thomas Stenrød, Rikke Rytter Mølsted og Ane Katrine Jensen